

Семененко О.О.*, Северин Р.В., Симоненко С.І., Зіміна К.С.*

ЕНЗООТИЧНА ПНЕВМОНІЯ СВИНЕЙ – ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ХАРЬКОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Харківська державна зооветеринарна академія. м.Харків

Рецензент – кандидат ветеринарних наук, доцент Руденко А.Ф.

Ключові слова: ензоотична пневмонія, свині, інфекція

Постановка проблеми. Складна, а часто і не визначена, епізоотична ситуація щодо ензоотичної пневмонії серед свиней дає підстави вважати, що діючі нормативні документи, які регламентують запровадження ветеринарно-санітарних заходів щодо попередження, боротьби та ліквідації цього небезпечного захворювання, потребують якісного оновлення.

Недооцінка проведення організаційно-господарських та ветеринарно-санітарних заходів призводить до порушення системи попередження та ліквідації хвороби. Це продукує виникнення стаціонарно-неблагополучних по ензоотичній пневмонії свиней пунктів і зумовлює збільшення витрат на виробництво сільськогосподарської продукції. Помилкою багатьох практичних ветеринарних фахівців є те, що вони проводять щеплення лише молодняку, а відгодівельне і маточне поголів'я залишається неімунізованим, що сприяє періодичним спалахам захворювання серед тварин цих вікових груп.

Матеріали і методи досліджень. Робота виконувалась на базі навчально-наукової лабораторії молекулярно-генетичних методів досліджень при кафедрі епізоотології та ветеринарного менеджменту Харківської державної зооветеринарної академії. Матеріалом для проведення досліджень були поросята і свині різних вікових груп із фермерських господарств Харківської області “Руслана” і “Богданов і син”.

* Керівник д.в.н., професор, академік НААН
У Головка В.О.

У роботі були використані дані ветеринарної звітності цих фермерських господарств, дані післязабійної експертизи та власних спостережень. Звертали увагу на особливості прояву даного захворювання як моноінфекції, а також у асоціації з іншими. Вивчали якість проведення загальних лікувально-профілактичних заходів та звертали увагу на доцільність проведення специфічних заходів профілактики ензоотичної пневмонії свиней як моноінфекції та в асоціації з іншими.

Результати досліджень. У фермерських господарствах Харківської області “Руслана” і “Богданов і син” найчастіше діагностують пневмонію мікоплазмозної етіології.

За результатами лабораторних досліджень було встановлено, що ензоотична пневмонія свиней циркулює серед усього поголів'я свиней у даних господарствах, але як моноінфекція реєструвалася у 10-13% випадків, а у більшості тварин її збудник обов'язково виявляли у асоціаціях з іншими інфекційними агентами: ЦВС-2 (7%), РРСС (15%), ентеробактерії (17%), пастерели (61%).

Пусковими факторами розповсюдження хвороби явилися:

- стреси при ранній відлучці поросят, різкі коливання температури, низький вміст поживних речовин у кормах в період росту;
- польові штами вірусів, особливо РРСС, хвороба Ауескі, ЦВС-2, пастерельоз.

Ситуація у господарствах найбільше погіршувалась при циркуляції *Mycoplasma hyopneumonia* в асоціації з *Pasterella multocida*, що було виявлено за допомогою комплексних бактеріологічних і

серологічних досліджень у 61% поголів'я свиней. Асоціація цих інфекцій підсилює імунодепресивний стан тварини, і на цьому тлі нерідко розвивались *Actinobacillus pleuropneumoniae*, спричинюючи величезні економічні збитки. При цих змішаних інфекціях ми відмітили зменшення середньодобового приросту тварин до 30% та збільшення затрат на корми до 25%, що значно перевищує показники при ензоотичній пневмонії, як моноінфекції – відповідно 13% і 15%.

При проведенні клінічного спостереження за поросятами на дорощуванні і відгодівлі ми спостерігали виражені клінічні ознаки респіраторних захворювань. У поросят відмічали сухий кашель, блідість шкіри, відставання в рості та розвитку, у деяких тварин відмічали кон'юнктивіти, слизові виділення з носу, субфебрильну температуру.

При проведенні післязабійної ветеринарно-санітарної експертизи туш вимушено забитих тварин - вибраковування уражених легень у 80% випадках. У тварин виявили фібринозну плевропневмонію і катаральну пневмонію.

Як наслідок асоційованої інфекції, спричиненої вірусами РРСС, ЦВС-2 та вірусу Ауескі свиней є проліферативно-некротизуюча пневмонія свиней, яка раптово виникала серед поросят на дорощувани й відгодівлі, а також ураження статевих органів свиней, і як наслідок - репродуктивні розлади у свиноматок і кнурів, а також різке зниження життєздатності поросят. Таким чином, велику епізоотологічно-економічну проблему у даних фермерських господарствах становлять і репродуктивно-неонатальні інфекції свиней (РНІС). Вони є змішаними бактеріально-вірусними інфекціями, головним чинником патогенезу яких є ураження репродуктивної системи у свиней, і як наслідок - зниження життєздатності поросят неонатального віку на тлі їх виснаження від різноманітних пневмо-ентеритів.

Для зниження захворюваності використовували такі препарати: тетрациклін, гентаміцин, тилозин, неоміцин,

норсульфазол, фразидин, сульфаметазин, тіамулін.

Найефективнішими виявились тилозин і тіамулін. Але, ці препарати не мали 100% лікувального ефекту і не дали бажаних результатів. Що стосується профілактичних заходів, то у господарстві тварин щеплюють у 10-дневному віці, що також не дає позитивного результату і не запобігає поширенню хвороби у господарствах, особливо при перебігу ензоотичної пневмонії в асоціації з іншими інфекціями.

Альтернативою готовим вакцинам є аутовакцини - інактивовані тканинні вакцини, виготовлені з місцевих штамів збудників (більшості складових мікробних асоціацій), які забезпечують зменшення захворюваності поросят в 1,5-2 рази порівняно з невакцинованими тваринами. Практика засвідчила, що застосування тканинних вакцин у разі виявлення респіраторного синдрому спричиненого мікоплазмами, різноманітною бактеріальною мікрофлорою, ЦВС 2-го типу, вірусом РРСС себе виправдало. Використання аутовакцин з місцевих штамів усуває помилки діагностики. Цей препарат цінний тим, що повністю відображує стан популяції збудників у стаді на певний час.

Змішані інфекції надзвичайнобагатогранні у своєму перебігу й розвитку, що потребує творчого в кожному конкретному випадку. Тому, що стосується проведення специфічних заходів профілактики у даних господарствах, ми у своїй роботі спиралась на методичні рекомендації, які були розроблені і затверджені ННЦ «Інститутом експериментальної та клінічної ветеринарної медицини» м.Харків «Забезпечення безпеки свиначства щодо емерджентції репродуктивно-неонатальних інфекцій».

Висновки.

1. Ензоотична пневмонія є поширеним імунодепресивним захворюванням, що призводить до зниження приросту поголів'я, вибраковування, падежу, а відповідно і значних економічних збитків фермерських господарств Харківської обл.

2. Як моно інфекція, ензоотична пневмонія свиней у дослідних господарствах реєструвалася у 10-13% випадків, а у більшості тварин її збудник виявляли у асоціаціях з ЦВС-2 (7%), РРСС (15%), ентеробактеріями (17%), пастерелами (61%).

3. При змішаних інфекціях відмічається зменшення середньодобового приросту тварин до 30% та збільшення затрат на корми до 25%, що значно перевищує показники при ензоотичній пневмонії, як моноінфекції – відповідно 13% і 15%.

4. Загальноприйняті схеми лікування з використанням антибіотиків широкого спектру дії та застосування моновалентних вакцин не дає бажаних результатів. Необхідно звернути увагу на специфічні заходи профілактики з використанням аутовакцин.

Література.

1. Джавадов Е. Ензоотична пневмонія – економічна проблема свинарства / Е.

Джавадов, О. Гречухін, О. Шафієв, Ф. Полежаєв // Ветеринарна медицина України. 2004. - №8. – С. 20-21.

2. Куриленко А. И. Бактериальные и вирусные болезни молодняка сельскохозяйственных животных. / А. И. Куриленко, В. Л. Крупальник, Н. В. Пименов. – М. : КолосС, 2005. – 296 с.

3. Орлянкин Б. Г. Инфекционные респираторные болезни свиней / Б. Г. Орлянкин // Животноводство России. - 2009. - №05. - С.35-36.

4. Шпак В. Д. Сучасна антимікробна терапія респіраторних захворювань в умовах свинарських господарств промислового типу. / В. Д. Шпак, В. А. Піотрович, О. А. Кулібаба // Ветеринарна медицина України. 2004. - №6. – С. 29-30.

5. Энзоотическая пневмония: заболевание. По материалам компании Laboratorios Hipra, S.A. Испания // Ветеринарна медицина України. 2008. - №8. – С. 16-23.

УДК 619:616.9-085:616.98:579.843.98П:636.92

Сосницький А.И.

ПАТОГЕНЕЗ ПАСТЕРЕЛЛЕЗНОГО СЕПСИСА У КРОЛИКОВ ПРИ ИНТРАНАЗАЛЬНОЙ ИНСТИЛЛЯЦИИ *P. MULTOCIDASB. MULTOCIDA*

Рецензент – кандидат ветеринарных наук, доцент Руденко А.Ф.

Ключевые слова: инстиляция баккультуры, *P. multocidasb. multocida*, кролики, патогенез, пастереллезной сепсис.

Постановка проблемы. *P. multocida* поливалентный возбудитель с мультипотентной патогенностью для млекопитающих животных и птиц, и в зависимости от подвиговой принадлежности, заражающей дозы и вирулентности штамма способен индуцировать инфекционный процесс по классическому и факторному типу (с эстафетной и безэстафетной передачей возбудителя) [3,1,6].

Кролик является классической лабораторной моделью для изучения биологических свойств инфектопатогенов, в

том числе и пастерелл. Но традиционные методы заражения кроликов пастереллами, а тем более официальные методики при постановке лабораторного диагноза на пастереллез, предполагают массивное заражение большого объема бульонной культуры или суспензии с МПА [4,6].

Сверхбольшая заражающая доза возбудителя является однозначно ненативным явлением, чрезмерно искусственным. При этом создаются нетипичные условия для развития инфекционного процесса, что приводит к искажению биологической картины патогенеза инфекционной патологии. В массивной заражающей дозе пастерелл содержатся многочисленные клоны